

Ordinul european de anchetă, asistența judiciară reciprocă și echipele comune de anchetă

Această secțiune oferă o imagine de ansamblu asupra dreptului UE privind strângerea probelor, furnizarea de asistență judiciară reciprocă și constituirea de echipe comune de anchetă în cauze transfrontaliere.

Context

Eliminarea controalelor la frontieră pe teritoriul UE a facilitat în mod considerabil libera circulație a cetățenilor UE, dar, de asemenea, a permis infractorilor să acționeze mai ușor la nivel transfrontalier.

Prin urmare, este foarte important ca statele membre ale UE să colaboreze în mod eficace în ceea ce privește strângerea probelor în materie penală.

Obținerea de probe în cauze penale

Ordinul european de anchetă

Ordinul european de anchetă este o hotărâre judiciară pronunțată sau validată de autoritatea judiciară într-un stat membru al UE pentru ca într-un alt stat membru al UE să se efectueze măsurile de investigare necesare pentru strângerea probelor în materie penală.

Directiva privind ordinul european de anchetă în materie penală a fost adoptată la 3 aprilie 2014, statele membre ale UE având obligația să o transpună în sistemele lor juridice naționale până la 22 mai 2017. Danemarca și Irlanda nu au obligații în temeiul acestui instrument.

Ordinul european de anchetă se bazează pe recunoașterea reciprocă, ceea ce înseamnă că autoritatea executantă are obligația de a recunoaște și de a asigura executarea cererii celui alt stat. Executarea trebuie efectuată în același mod și cu aceleași mijloace ca în situația în care măsura de investigare în cauză ar fi fost dispusă de o autoritate a statului executant. Un ordin european de anchetă poate fi emis și pentru a obține probe care există deja.

Directiva creează un cadru cuprinzător unic pentru obținerea de probe. Printre măsurile de investigare se numără, de exemplu, audierea unor martori, interceptările telefonice, investigațiile sub acoperire și informațiile privind operațiunile bancare.

Autoritățile emitente pot utiliza un ordin european de anchetă numai dacă măsura de investigare este:

- necesară;
- proporțională și
- permisă în cauze naționale similare.

Ordinul european de anchetă se emite utilizând un formular standard și se traduce în limba oficială a statului membru al UE executant sau în orice altă limbă indicată de statul membru al UE executant.

În temeiul noii directive, măsurile de investigare trebuie să fie efectuate de statul membru al UE executant cu aceeași promptitudine și prioritate ca în cauze naționale similare.

Directiva stabilește termene (maximum **30 de zile** pentru luarea deciziei privind recunoașterea și executarea cererii și **90 de zile** pentru executarea efectivă a cererii, de la luarea respectivei decizii).

Statele membre ale UE pot refuza o cerere din anumite motive. În cazul tuturor măsurilor, se aplică următoarele motive generale de refuz:

1. existența unei imunități sau a unui privilegiu ori a unor norme care limitează răspunderea penală în ceea ce privește libertatea presei;

2. lezarea unor interese fundamentale în materie de siguranță națională;
3. proceduri care nu sunt de natură penală;
4. principiul *ne bis in idem*;
5. extraterritorialitatea corelată cu dubla incriminare;
6. incompatibilitatea cu obligațiile în domeniul drepturilor fundamentale.

În cazul anumitor măsuri, se aplică motive suplimentare de refuz:

1. lipsa dublei incriminări (cu excepția unei liste de infracțiuni grave);
2. imposibilitatea executării măsurii (măsura de investigare nu există sau nu se poate recurge la aceasta în cauze naționale similare și nu există o alternativă).

Probele electronice

Obținerea de probe electronice, cum ar fi informațiile despre titularul unui cont de email sau data și ora la care s-au trimis mesaje prin Facebook Messenger și conținutul respectivelor mesaje, în scopul efectuării de cercetări penale are adesea implicații transfrontaliere, deoarece datele pot fi stocate sau furnizorul de servicii se poate afla într-un alt stat membru al UE sau în altă parte a lumii.

Instrumentele tradiționale de cooperare judiciară sunt considerate prea lente în acest context. La 17 aprilie 2018, Comisia Europeană a propus noi norme sub forma unui [regulament](#) și a unei [directive](#), pentru ca autoritățile de asigurare a respectării legii și autoritățile judiciare să poată obține mai ușor și mai rapid probele electronice de care au nevoie pentru a-i ancheta și, în final, a-i deferi justiției pe infractori și teroriști.

Asistența judiciară reciprocă

Cadrul juridic pentru această asistență este instituit de [Convenția cu privire la asistența judiciară reciprocă în materie penală](#) între statele membre ale Uniunii Europene, din 29 mai 2000, și [Protocolul](#) la aceasta, din 16 octombrie 2001.

Obiectivul principal al convenției este de a îmbunătăți cooperarea judiciară prin dezvoltarea și modernizarea dispozițiilor existente care reglementează asistența reciprocă. În special, convenția completează

- dispozițiile [Convenției europene de asistență judiciară în materie penală](#) a Consiliului Europei din 20 aprilie 1959 și ale Protocolului adițional la aceasta din 17 martie 1978 și facilitează aplicarea acestora între statele membre ale UE;
- dispozițiile privind asistența reciprocă în materie penală ale [Convenției din 19 iunie 1990 de punere în aplicare a Acordului Schengen](#).

În temeiul convenției, autoritatea solicitantă poate contacta direct autoritatea emitentă.

Cu excepția cazului în care autoritatea executantă are motive să refuze o cerere, cererea trebuie să fie executată cât mai curând posibil și în termenul stabilit de autoritatea solicitantă, dacă este fezabil.

Până la 22 mai 2017, convenția a fost principalul instrument de obținere a probelor în UE. Începând cu data menționată, Directiva privind ordinul european de anchetă a înlocuit dispozițiile corespunzătoare ale convenției și ale protocolului la aceasta pentru statele membre ale UE care au obligații în temeiul directivei. Convenția și protocolul au în continuare o relevanță deosebită pentru acestea, în măsura în care anumite dispoziții (cum ar fi cele privind echipele comune de anchetă) nu au fost înlocuite de directivă, precum și pentru statele membre ale UE care nu au obligații în temeiul directivei. Vă rugăm să consultați [aici](#) detaliile privind ratificarea convenției și [aici](#) detaliile privind ratificarea protocolului.

Echipele comune de anchetă

O echipă comună de anchetă este o echipă formată din judecători, procurori și autoritățile de asigurare a respectării legii din mai multe state, constituite pentru o perioadă limitată de timp și cu un anumit scop, pe baza unui acord scris, în vederea efectuării de cercetări penale în unul sau mai multe state implicate. Cadrul juridic al UE prevede posibilitatea de a constitui echipe comune de anchetă între statele membre la articolul 13 din [Convenția cu privire la asistența judiciară reciprocă în materie penală între statele membre ale Uniunii Europene](#) și în [Decizia-cadru 2002/465/JAI a Consiliului privind echipele comune de anchetă](#).

Informații suplimentare

[Echipele comune de anchetă](#)

Această pagină este administrată de Comisia Europeană. Informațiile de pe această pagină nu reflectă în mod necesar poziția oficială a Comisiei Europene. Comisia nu își asumă nici o răspundere în legătură cu oricare din informațiile sau datele conținute în prezentul document sau la care acesta face referire. Vă rugăm să consultați avizul juridic în legătură cu normele privind drepturile de autor în cazul paginilor de internet ale Comunității Europene.

Ultima actualizare: 25/11/2019